StudentBounty.com

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-१ च्या अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, मंगळवार, दिनांक १७ डिसेंबर २०१३

[**वेळ** : सकाळी १०-०० ते दुपारी १-००]

(एकूण गुण–१००)

पेपर क्रमांक १

प्रेसी ॲण्ड ड्राफ्टिंग

(पुस्तकांशिवाय)

सूचना.—(१) सर्व प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.
(२) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण त्या त्या प्रश्नासमोर दर्शविले आहेत.
(३) या परीक्षेसाठी कोणतेही पाठ्यपुस्तक विहीत केलेले नाही.

गुण

भाग एक

१. तुम्ही जिल्हा कोषागार अधिकारी म्हणून कार्यरत आहात तुमच्या अधिनस्त काही उप कोषागारांना स्वतःच्या स्वतंत्र इमारती नाहीत. सदर कार्यालये तालुका तहसीलदारांच्या जागेत आहेत. उप कोषागार कार्यालयांच्या इमारतीचे बांधकाम करण्यासाठी सुयोग्य जागा मंजूर करण्यासाठी जिल्हाधिकाऱ्यांना उप कोषागार कार्यालयास स्वतंत्र इमारतीची आवश्यकता विशद करून प्रस्ताव सादर करा. २५

२. तुम्ही सहायक संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा म्हणून कार्यरत असून लेखा परीक्षणाच्या कामकाजाचे संगणकीय करण्याची आवश्यकता विशद करून संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा विभाग, मुंबई यांना लेखापरीक्षण कामकाजाचे संगणकीकरण करण्याबाबत सविस्तर प्रस्ताव सादर करा. २५

भाग दोन

३. खालील उताऱ्याचा एक तृतीयांश इतका सारांश तयार करून त्यास योग्य ते शीर्षक द्या :— ५०

पाकिस्तान्यांनी नियंत्रणरेषा ओलांडून पाच शूर भारतीय जवानांची निर्घृण हत्त्या केल्यामुळे देशात तापलेले राजकीय वातावरण आता थोडे निवळले आहे. या कृत्याबद्दल सरंक्षणमंत्री ए. के. ॲन्टोनी यांनी पाकिस्तानी लष्कराला जबाबदार धरले, हे योग्यच झाले. भारत-पाक सीमेवर गेल्या सहा दशकांपासून चाललेल्या चकमकीचा इतिहास पाहता, हा हल्ला पाकिस्तानी लष्कराच्या वेषात आलेल्या अतिरेक्यांनी केला असे म्हणण्यात काहीच अर्थ नव्हता. आपल्यावर होणाऱ्या सर्वच हल्ल्याचा खरा सूत्रधार पाकिस्तानी लष्कर आहे, ही स्पष्ट अशी वस्तुस्थिती आहे आणि तेच आपल्यासाठी महत्त्वाचे आहे. हल्ले करणारे कोण आहेत आणि ते कसे हल्ले करतात हा फक्त तपशीलाचा भाग आहे.

ही स्पष्ट अशी वस्तुस्थिती प्रथमदर्शनीच मान्य करण्यास संरक्षणमंत्र्यांनी नकार दिल्याने देशात संतापाची लाट उसळली होती. जेंव्हा देशाच्या आत्मसन्मानाच्याबाबतीत निःसंदिग्ध भूमिका घेऊन व ठाम निवेदन करून समोरच्या धडा शिकविण्याची वेळ येते, तेव्हाच

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

खरे तर अशा घटनांना धडाडीने प्रत्युत्तर द्यायला हवे. पडद्यामागे ज्या घडामोडी चालू आहेत, त्या लक्षात घेता, अशा घटना शांतपणे व कौशल्याने हाताळा, असे कदाचित अधिकारी सांगत असतील, पण त्यामुळे लोकमानस दुखावत असते. याबाबतही असे कारण दिले गेले की, पाच पाकिस्तानी नागरिकांची भारतीय जवानांनी हत्या केल्यामुळे त्याचा बदला म्हणून पाकिस्तानी जवानांनी भारतीय सैनिकांची हत्या केली परंतु देशातील जनतेला या आकड्यांच्या खेळाशी काही देणे-घेणे नसते. त्यांच्यासाठी हा देशाच्या सार्वभौमत्त्वावर हल्ला असतो.

१९७१ च्या मानहानिकारक पराभवानंतर पाकिस्तानी लष्कराने भारताला हजारो जखमा करणारे छुपे युद्धतंत्र अवलंबले आहे आणि पूंछमधील ताजा हल्ला हा त्याचाच भाग आहे. या हल्ल्यामुळे देशात आणि संसदेत जी राजकीय दुफळी निर्माण झाल्याचे चित्र दिसले. त्यामुळे पाकिस्तान्यांना नक्कीच आनंद झाला असेल आणि त्याचा फायदा घेण्याचा ते निश्चितच प्रयत्न करतील.

या वर्षी युद्धबंदीभंगाच्या ५७ घटना घडल्याचे संरक्षणमंत्र्यांनी संसदेत सांगितले. गेल्या काही वर्षे जम्मू आणि काश्मीरमध्ये सर्वसाधारणपणे शांतता होती, ती पाकिस्तानी संरक्षण यंत्रणेच्या नक्कीच पचनी पडलेली नाही. अफगाणिस्तानमधून अमेरिकी फौजा जसजशा मघारी जातील. तसतसे पाकिस्तानचे भारताची कुरापत काढण्याचे प्रमाण वाढत जाणार आहे. दुसरीकडे अफगाणिस्तानच्या पुनर्बांधणीतील भारतीय लष्कराच्या शांततापूर्ण सहभाग वाढत जाणार आहे.

आता आपल्या पुढचे खरे आव्हान फक्त युद्धबंदीचे उल्लंघन टाळण्याचेच नाही. तर पाकिस्तान बरोबर असे संबंध निर्माण करण्याचे आहे, की ज्यामुळे भारताशी शत्रुत्त्व बाळगणे निरर्थक आहे, याची जाणीव तेथील राजकारणी, सनदी अधिकारी, समाज यांनाच नाही तर लष्कर आणि आयएसआयलाही होईल. पण ही एक दिर्घकालीन प्रक्रिया आहे आणि तिला पर्याय नाही ही वस्तुस्थिती आपण मान्य केली पाहिजे.

एकीकडे आपली आर्थिक महासत्तापदाकडे चालू असलेली वाटचाल (सध्या आर्थिक मंदी असली तरी आपण आपल्या पायाभूत सामर्थ्याने त्यावर मात करू शकतो.) ठामपणे चालू ठेवत असतानाच आपल्या या व्यापक ध्येयाकडे दुर्लक्ष करता येणार नाही. हा फक्त राजनीतिक किंवा परराष्ट्रधोरणाचा प्रश्न आहे, असे मानण्याचे कारण नाही.

हा आपल्या सुरक्षेशी आणि अस्तित्वाशी निगडीत असा प्रश्न आहे. शत्रुत्त्व भावना बाळगणारा शेजारी देश आपल्या महासत्तापदाच्या महत्त्वकांक्षेतला अडथळा ठरू शकतो. पाकिस्तानातील अगदी किरकोळ उपद्रवी गटही आपल्या सिमेवरील अस्वस्थ शांततेलाच नाही, तर देशातील शांततेलाही हादरा देऊ शकतो. हे गट पाकिस्तानातही दहशत माजवीत असले तरी सध्या अशा उपद्रवी गटांना पाकिस्तानी प्रशासनाचा पाठिंबा मिळताना दिसत आहे. मात्र अंतर आहे. दहशतवाद हे त्यांच्या परराष्ट्र धोरणाचा एक भाग आहे. भारताला चर्चेच्या मेजावर खेचण्यासाठी ते हिंसेचा वापर करीत आहेत, तर भारताला चर्चा करायची आहे ती दहशतवादाचे हे धोरणच संपुष्टात आणण्यासाठी.

आपण पाकिस्तानचे सर्वात मोठे शेजारी आहोत, आपली अर्थव्यवस्था त्यांच्यापेक्षा आठपट मोठी आहे. शिवाय सर्वच क्षेत्रात आपण त्यांच्यापेक्षा पुढे आहोत. त्यामुळे शांततापूर्ण संबंध पाकिस्तानसाठी कसे हिताचे आहेत. हे त्या देशाला पटवून देण्याची जबाबदारी आपली आहे. त्याचबरोबर आपल्याशी शत्रुत्त्व ठेवण्यासाठी जी किंमत मोजीत आहेत, ती त्यांना परवडणारी नाही, याची त्यांना पूर्ण जाणीव करून देण्याचेही

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND ACCOUNT SERVICE CLASS-I OFFICER'S

MUMBAI, TUESDAY, 17TH DECEMBER 2013

[TIME—10-00 A.M. TO 1-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER I

PRECIS AND DRAFTING

(Without Books)

Notes.—(1) All questions are *compulsory*.

(2) The works for each question are indicated in the margin.

(3) No text book is prescribed for the examination.

Marks

PART I

1. You are working as a District Treasury Officer, Some of the Sub-Treasuries not having their own buildings. At present their officers are running in the premises of Taluka Tahsildar. Submit the proposal to District Collector to allot suitable Plots, at Taluka places for construction of sub treasury offices. Explain the importance as to why a separate building for sub treasury office is necessary. 25

2. You are working as a Assistant Director; Local Funds Account Audit. Submit the proposal for computerization of audit work to Director, Local Funds Account Audit, Mumbai. Explain the importance of computerization of audit work. 25

PART II

3. Summarise the following passage to about one-third of its length and suggest a suitable title :— 50

The internal political heat generated by the brutal attack by Pakistanis who violated the Line of Control (LOC) and ambushed our jawan to kill five of these bravehearts has subsided. Union defence minister A. K. Antony has reghtly laid the blame at the doorsteps of the Pakistani Army. In the context of the almost six decade-long border conflict with Pakistan, it does not make much sense to distinctions of the kind that he had sought to make when he first described the attackers as " terrorists dressed in uniforms of the Pakistan Army " and Pakistani soldiers. The plain fact is that the Pakistan Army remains the mastermind of all violent attacks on us. For used this is the only fact that matters and in sofar as what kind of personnel it chooses to launch a particular operation, it is a matter of mere operational detail.

The amongst in the country was over the *prima facie* refusal of the defence minister to acknowledge this plain fact in no uncertain terms. There was a feeling that whenever it comes to issues that require an unambiguous assertion of national pride, as well as an unqualified

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

आता पंतप्रधान नवाझ शरीफ यांच्याकडे सत्तेची सूत्रे आली आहेत आणि सत्ता चालविण्याचा पूर्वीपेक्षा अधिक अनुभव आता त्यांच्या गाठीशी आहे. त्यामुळे आपल्या दोन्ही देशांच्या संबंधांबाबत तेथे सुयोग्य दिशेने विचार होण्यास चालना देण्याची संधी आपल्याला लाभली आहे. याचा फायदा घेऊन दोन्ही देशांतील अनुभवी आणि संवेदनशील बुद्धीवंतांनी सर्व अडचणीवर मात करीत अशा हल्ल्यांपासून दोन्ही देशातील संबंधाना कसे वाचवायचे याचा विचार करण्याची गरज आहे. आपण आपसातली चर्चा सुरू ठेवली तर ते फारसे अवघड जाणार नाही. एका ज्येष्ठ राजनीतिज्ञाने सुचविलेला उपाय असा आहे की, सर्व समस्या सोडविण्यासाठी दोन्ही देशांतील बैठकांचा निश्चित असा कार्यक्रम ठरविण्यात यावा अशी बैठक समजा दर बुधवारी घ्यायचे ठरले तर ती संपतानाच पुढच्या बैठकीतील चर्चेचा विषय ठरला पाहिजे. आपण शेजारी आहोत आणि आपल्याला शांततेत राहणे भाग आहे, ही वस्तुस्थिती आपण मान्य केली पाहिजे. यापेक्षा वेगळा पर्याय आपल्यासाठी आपल्या इतिहासाने आणि भुगोलाने ठेवलेला नाही.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

As the bigger of the two neighbours, our economy is supposed, to be eight times their size, and in every respect we are far ahead of them, it is our responsibility to convince them of the fruits of a peaceful relationship. Similarly, it is our job in the alternative to make them, fully aware that our hostility is not worth the price they have to pay. We should accept that as a country we have failed, to do this job, through either of the two routes. We have not been able to convince either about the tempting utility of our friendship, as well as the prohibitive cost of our hostility.

With prime minister Nawaz Sharif at the helm of affairs in Pakistan and a much more experienced person than he was in his earlier stint. We have this opportunity to bring the required element of rational thinking in the relationship. It is the time for the seasoned and sensitive brains on both the sides to chart out the road-map that takes into account these hiccups, and insulates the relationship from such attacks. It is not such a difficult problem ? if we keep talking. One modality suggested by a senior diplomat is that there should be fixed scheduled for meeting to solve all problems. This meeting should be held say every Wednesday, with the agenda for the next meeting to be decided before the end of the meeting. We have to accept the physical reality that we are neighbours, and have no option but to live in peace. There is no second option for us, as history and geography have both denied it to us.

---

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

These are matters which have to be dealt with upfront. The authorities may explain that such things should, be handed softly and with behind the scenes approach, but the people's psyche remains hurt. In this instance also there has been some talk that the Pakistani ambush was a reaction to the killing of five civilians from their side. But for the people of our country, this is not a matter of numerical parity. It is plainly an attack on the nation's sovereignty.

It is matter of record that after the humiliation it suffered in the 1971 war, the Pakistan Army has been waging a low intensity war that hopes to bleed India by thousand cuts, and the Poonch operation was the latest of the cuts. I am sure that the planners in Pakistan must have been overjoyed to observe the kind of political divide this latest incident provoked within our Parliament. In their heart of hearts, the Pakistanis not only enjoy but also play upon this political divide in our country.

As the defence minister told the Parliament, there have been 57 instances of ceasefire violations this year. We can be sure that the relative peace that has prevailed in Jammu and Kashmir for some time has not been to the liking of the Pakistani defence establishment. As the Americans start vacating Afghanistan, Pakistan's pre-occupation with India is going to rise. More so, as the Indian Army gets a larger non-combat role in rebuilding that war-revaged country.

In fact, the real challenge for us is not just the control of these ceasefire violations. The tougher task is to create an environment in our relationship with Pakistan wherein all the sections in our neighbourhood — the politicians, the civil servants, the civil society and above all the army and ISI — start realising the futility of maintaining a hostile relationship with us. By all accounts this is going to be a long drawn process, but then let us face it that there is no alternative to this route.

As we keep up our march towards becoming an economic super power (the current slowdown notwithstanding our fundamentals are strong, and we can deliver it for ourselves) and take the necessary corrective steps, we cannot lose sight of this border objective. It should not be assumed that this is just a matter of diplomacy or foreign policy.

For us as well this is a task that extends to our security apparatus and the establishment. All our super power ambitions would be thwarted by a feisty and hostile neighbourhood, Even a fringe element in Pakistan can damage the fragile peace that exists along the border, and even within our country. But right now all the fringe elements seem to be getting the support of the Pakistani establishment, even if it is statistically correct that they too have incidents of terror in their country.

But there is a major difference between the way terrorism is used by Pakistan, and the way it affects us. They have been using terrorism as an element of their foreign policy. For the violence inflicted on India

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

Con 1531

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-१ च्या अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, मंगळवार, दिनांक १७ डिसेंबर २०१३

[**वेळ** : दुपारी २-३० ते सायंकाळी ५-३०]

(**एकूण गुण**–१००)

पेपर क्रमांक २

महाराष्ट्र सिव्हिल सर्व्हिसेस रुल्स, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) नियमांची तारतम्यहीन नक्कल केल्यास गुण कमी केले जातील.
(३) प्रत्येक प्रश्नांचे **गुण** समासात दर्शविले आहेत.
(४) उत्तराच्या समर्थनार्थ नियम उद्‌धृत करावा.

गुण

१. (अ) जन्मतारीख नोंदीची पद्धत व जन्मतारीख बदलण्यासंबंधीच्या सूचना विशद करा. १२

(ब) शासकीय कर्मचाऱ्यांची बदली झाल्यानंतर कार्यभार हस्तांतर करणेसंबंधीच्या तरतुदी काय आहेत ? ८

२. थोडक्यात टिपा लिहा :– २०

(अ) अध्ययन रजा मंजुरीच्या शर्ती

(ब) रुग्णालयीन रजा

(क) प्रसूती रजा

(ड) अपघाती इजेबद्दल विशेष विकलांगता रजा.

३. मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ती उपदान व त्यासंबंधी नामनिर्देशन देणेसंबंधीच्या तरतुदी काय आहेत ? २०

४. टिपा लिहा :– २०

(अ) निलंबनाच्या कालावधीतील निर्वाह भत्ता व पूरक भत्ते

(ब) पद्‌ग्रहण अवधीची गणना

(क) अर्धवेतनी रजा

(ड) परिवर्तित रजा.

५. (अ) वेतनवाढीसाठी जमेस धरावयाच्या सेवेसंबंधीचे नियम काय आहेत? १०

(ब) दुसऱ्या पदावर नियुक्ती झाल्यानंतरची वेतन निश्चिती कशी केली जाते? १०

६. (अ) [illegible] १२

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-I OFFICER'S

MUMBAI, TUESDAY, 17TH DECEMBER 2013

[TIME—2-30 P.M. TO 5-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER II

MAHARASHTRA CIVIL SERVICES RULES, ETC.

(With Books)

N.B.— (1) Attempt any *five* questions
(2) Indiscriminate copying of an authority will be discounted.
(3) Marks for each question are indicated in the margin.
(4) Reference to rules wherever necessary be given.

Marks

1. (*a*) Explain the procedure for writing the events and recording the Date of Birth. 12

   (*b*) What are the provisions regarding handing over the charge when Government Servant is transferred? 8

2. Write short notes :— 20

   (*a*) Conditions for grant of Study Leave

   (*b*) Hospital Leave

   (*c*) Maternity Leave

   (*d*) Special Disability Leave for accidental injury.

3. What are the provisions of Death-*cum*-Retirement gratuity and nomination thereof ? 20

4. Write short notes :— 20

   (*a*) Subsistence Allowance & Compensatory Allowance during suspension.

   (*b*) Calculation of Joining Time

   (*c*) Half Pay Leave

   (*d*) Commuted Leave.

5. (*a*) Which service is counted for increment? 10

   (*b*) What are the provisions regarding the fixation of pay on appointment to another post? 10

6. (*a*) What are the Standard terms and conditions of Deputation on Foreign Service? 12

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

Con 1532

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-१ च्या अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, बुधवार, दिनांक १८ डिसेंबर २०१३

[**वेळ** : सकाळी १०-०० ते दुपारी १-००]

(**एकूण गुण**–१००)

पेपर क्रमांक ३

इंट्रोडक्शन टू इंडियन गव्हर्नमेंट अकाऊन्टस् आणि ऑडिट, वगैरे

(पुस्तकांशिवाय)

सूचना.—(१) प्रश्न क्र. एक सोडविणे **अनिवार्य** आहे.

(२) प्रश्न क्र. २ ते ६ पैकी कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.

(३) प्रत्येक प्रश्नाचे **गुण** समासात दर्शविले आहेत.

गुण

१. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :– २०

(अ) आकस्मिक खर्चाचे वेगवेगळे वर्ग

(ब) कायमस्वरूपी अग्रीम

(क) अभिरक्षा कक्ष

(ड) भारित आणि दत्तमत खर्च

(इ) निवृत्ती वेतनधारकांची वार्षिक ओळख–तपासणी.

२. (अ) भारताचे नियंत्रक व लेखापरीक्षक यांच्या भारताच्या लेखापरीक्षणासंबंधी कार्ये व कर्तव्ये–भाष्य करा. १०

(ब) व्यापारी लेखा पद्धती व लेखापरीक्षण आणि शासनाची लेखा पद्धती व लेखापरीक्षण यामागील तत्त्वे व फरक स्पष्ट करा. १०

३. शासकीय कार्यालयांमध्ये भांडारासंबंधी जे लेखे ठेवले जातात, त्यांचे लेखापरीक्षण कशा पद्धतीने केले जाते ? २०

४. (अ) कोषागाराचे जमा व खर्च विवरणपत्र–सविस्तर टीप लिहा. १०

(ब) दैनंदिन लेख्यांचे अंतिमीकरण (कोषागारांच्या लेख्यांचे). १०

५. (अ) लोकलेखा समितीची व्याप्ती व कर्तव्ये. १०

(ब) शासनाच्या लेख्यांचे वर्गीकरण. १०

६. (अ) फरक स्पष्ट करा–वित्तीय औचित्यविषयक लेखापरीक्षण आणि वित्तीय नियंत्रण-विषयक लेखापरीक्षण. १०

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-I OFFICER'S

MUMBAI, WEDNESDAY, 18TH DECEMBER 2013

[TIME—10-00 A.M. TO 1-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER III

INTRODUCTION TO INDIAN GOVERNMENT ACCOUNTS AND AUDIT, ETC.

(Without Books)

N.B.— (1) Question No. *one* is *compulsory*.
(2) Solve any *four* questions from question Nos. 2 to 6.
(3) Marks for each questions are indicated in the margin.

		Marks
1.	Write short notes (any *four*) :—	20
	(*a*) Different Classes of Contingencies	
	(*b*) Permanent Advance	
	(*c*) Strong-Room	
	(*d*) Charged and Voted Expenditure	
	(*e*) Annual identification of Pensioners.	
2.	(*a*) Describe in detail Duties and Functions of the Controller and Auditor of India regarding Government Accounts.	10
	(*b*) State the difference between the principles of Commercial Accounts and Audit and Government system of Accounts and Audit.	10
3.	How the Audit and Accounts of Stores kept in the Government Office is conducted ?	20
4.	(*a*) Write in detail—Treasury operations regarding Government receipts and payments.	10
	(*b*) Daily Closing of Treasury.	10
5.	(*a*) The Scope and Functions of Public Accounts Committee.	10
	(*b*) State the main divisions of Government Accounts.	10
6.	(*a*) Audit of Financial propriety and Audit of Financial Control.	10
	(*b*) Duties of the Finance Commission.	10

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

Con 1533

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-१ च्या अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, बुधवार, दिनांक १८ डिसेंबर २०१३

[**वेळ** : दुपारी २-३० ते सायंकाळी ५-३०]

(एकूण गुण–१००)

पेपर क्रमांक ४

कमर्शियल बुक-किपिंग

(पुस्तकांशिवाय)

सूचना.—(१) प्रश्न क्रमांक एक सोडविणे **अनिवार्य** आहे.

(२) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.

(३) प्रत्येक प्रश्नासाठी गुण समासामध्ये दर्शविले आहेत.

गुण

१. मे. मेरोग लिमिटेड यांचे दिनांक ३१ मार्च २०१३ रोजीचे तेरीजपत्रक खालीलप्रमाणे आहे. ४०

तेरीज पत्रक

(रुपये हजारात)

विवरण	रुपये	विवरण	रुपये
दि. १ एप्रिल २०१२ चा साठा शिल्लक	७५,००	खरेदी परतावा	१०,००
खरेदी	२,४५,००	विक्री	३,४०,००
मजुरी	३०,००	सूट	३,००
खरेदीवरील वाहतूक खर्च	९५	नफा व तोटा खाते	१५,९०
फर्निचर	१७,००	भाग भांडवल	१,००,००
वेतन	७,५०	धनको	१७,५०
भाडे	४,००	सर्वसाधारण राखीव व निधी	१५,५०
किरकोळ खर्च	६,०५	विविध देणे बाकी	७,००
डिव्हिडेन्ड २०११-१२ चा	९,००		
डिव्हिडेन्ड टॅक्स	९०		
ऋणको	२८,५०		
सयंत्र व यंत्रसामग्री	२९,००		
बँकेतील शिल्लक	४६,२०		
पेटंट्स	४,८०		
येणे बाकी	५,००		
	५,०८,९०		५,०८,९०

दिनांक ३१ मार्च २०१३ रोजीच्या सदर तेरीजपत्रकावरून नफा-तोटा लेखा आणि त्या रोजीचा ताळेबंद खालील समायोजन लक्षात घेऊन तयार करा :–

www.StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

गुण

(ब) आयकरासाठी ३५% प्रमाणे तरतूद करा.

(क) सयंत्र व यंत्रसामग्रीसाठी १५% फर्निचरसाठी १०% व पेटंट्ससाठी ५% याप्रमाणे घसाऱ्याची तरतूद करा.

(ड) दिनांक ३१ मार्च २०१३ रोजीचे प्रलंबित देय भाडे रु. ८०,०००.

(इ) बुडीत येणे (doubtful debts) साठी तरतूद रु. ३१,०००.

(फ) व्यवस्थापकीय परिश्रमिकासाठी तरतूद ५,२०,०००.

२. थोडक्यात माहिती लिहा (कोणत्याही **चार**) :— १५

(अ) बँक ताळमेळ पत्रक (Bank Reconciliation Statement)

(ब) विनिमय विपत्र (Bill of Exchange)

(क) वचन चिठ्ठी (Promissory Note)

(ड) भाग भांडवल

(इ) रोख पुस्तक

(फ) ख्याती (Goodwill).

३. घसाऱ्याची व्याख्या स्पष्ट करा. घसारा काढण्याच्या विविध पद्धती विशद करा. १५

४. तेरीजपत्रक, तेरीजपत्रक बनविण्याचे उद्देश, तेरीजपत्रक आणि ताळेबंद यातील फरक आणि तेरीजपत्रक तयार करण्याच्या पद्धतीबाबत लिहा. १५

५. संयुक्त उपक्रम म्हणजे काय ? संयुक्त उपक्रम व भागीदारी यातील फरकांबाबत तपशीलवार लिहा. १५

६. (अ) एकेरी नोंद पद्धती व द्विनोंद पद्धती यातील फरक स्पष्ट करा. १५

(ब) परिव्यय लेखा म्हणजे काय ? परिव्यय लेख्यांच्या विविध पद्धती विशद करा.

StudentBounty.com

StudentBounty.com

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-I OFFICER'S

MUMBAI, WEDNESDAY, 18th DECEMBER 2013

[Time—2-30 p.m. to 5-30 p.m.]

(Full Marks—100)

PAPER IV

Commercial Book-Keeping

(Without Books)

N.B.— (1) Question No. *One* is *compulsory.*
(2) Solve any *four* questions from rest of the questions.
(3) The marks for each question are indicated in the margin.

Marks

1. The following is the trial balance of Merog Ltd. as on 31st March 2013. 40

Trial Balance (Rs.in'000)

Particulars	Amt. Rs.	Particulars	Amt. Rs.
Stock as on 1.4.2012	75,00	Purchase returns	10,00
Purchases	2,45,00	Sales	3,40,00
Wages	30,00	Discount	3,00
Carriage inwards	95	Profit and loss account	15,90
Furniture	17,00	Share Capital	1,00,00
Salaries	7,50	Creditors	17,50
Rent	4,00	General reserve	15,50
Sundry trade expenses	6,05	Bills payable	7,00
Dividend paid for 2011-12	9,00		
Corporate dividend tax paid	90		
Debtors	28,50		
Plant and machinery	29,00		
Cash at bank	46,20		
Patents	4,80		
Bills receivable	5,00		
	5,08,90		5,08,90

Prepare the profit and loss account for the year ended 31st March 2013 and a balance sheet as on that date after considering the following adjustments :—

(*a*) Stock as on 31st March 2013 was valued at Rs.88,10,000.
(*b*) Make a provision for income-tax at 35%.
(*c*) Depreciate plant and machinery at 15%, furniture at 10%

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

M

2. Write short notes (any *four*) :— 15

(*a*) Bank Reconciliation Statement

(*b*) Bill of Exchange

(*c*) Promissory Note

(*d*) Share Capital

(*e*) Cashbook

(*f*) Goodwill.

3. Define Depreciation. Explain in detail different methods of calculation of depreciation. 15

4. Write about Trial Balance, objectives of preparing Trial Balance; distinguish between Trial Balance and Balance Sheet and methods of preparing Trial Balance. 15

5. What is meant by Joint Venture? Describe in detail the difference between Joint Venture & Partnership. 15

6. (*a*) Distinguish between Single Entry System and Double Entry System. 15

(*b*) What is Cost Accounting? Explain different methods of Cost Accounting.

---

www.StudentBounty.com

CON 1534

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-१ च्या अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, गुरुवार, दिनांक १९ डिसेंबर २०१३

[**वेळ** : सकाळी १०-०० ते दुपारी १-००]

(**एकूण गुण**-१००)

पेपर क्रमांक ५

भारताचे संविधान

(पुस्तकांशिवाय)

सूचना.—(१) प्रत्येक प्रश्नाचे **गुण** समासात दर्शविलेले आहेत.

(२) प्रश्न क्र. एक **अनिवार्य** असून उर्वरित प्रश्न क्र. २ ते ६ पैकी कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.

(३) जास्त प्रश्न सोडविल्यास, जास्तीच्या प्रश्नांना **गुण** दिले जाणार नाहीत.

गुण

१. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :— २०

(अ) वित्त आयोग

(ब) लोकसेवा आयोग

(क) राज्याचे वार्षिक वित्तीय विवरणपत्र

(ड) भारताचे धन विधेयके

(इ) राज्याचा महा-अधिवक्ता.

२. भारताचे नियंत्रक व महालेखापाल यांची नेमणूक कोण करतात ? भारताचे नियंत्रक व महालेखापाल यांची कर्तव्ये व अधिकार विशद करा. २०

३. मुलभूत अधिकार कोणते आहेत ? थोडक्यात विशद करा. २०

४. भारताचे आणि राज्याचे एकत्रित निधी व लोकलेखे विशद करा. २०

५. राज्य धोरणांची निदेशक तत्त्वे स्पष्ट करा. २०

६. राज्याच्या राज्यपालांना असलेले विविध अधिकार कोणते ? २०

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-I OFFICER'S

MUMBAI, THURSDAY, 19TH DECEMBER 2013

[TIME—10-00 A.M. TO 1-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER V

CONSTITUTION OF INDIA

(Without Books)

N.B.— (1) The marks for each questions are indicated in the margin.
(2) Question No. one is *compulsory*. Solve any *four* questions from question Nos. 2 to 6.
(3) Questions solved *excess* will not be evaluated.

		Marks
1.	Write short notes (any *four*) :—	20
	(*a*) Finance Commission	
	(*b*) Public Service Commission	
	(*c*) Yearly Financial Statement of State	
	(*d*) Money Bills of India	
	(*e*) Advocate-General of State	
2.	Who appoints Comptroller and Auditor-General of India ? Explain the Duties and Powers of the Comptroller and Auditor-General of India.	20
3.	What are the Fundamental Rights ? Explain all rights in brief.	20
4.	Describe Consolidated Fund and Public Account of India and States.	20
5.	Define the directive principles of State Policy.	20
6.	What are the different powers of the Governor of State ?	20

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

CON 1535 **067**

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-१ च्या अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, गुरुवार, दिनांक १९ डिसेंबर २०१३

[**वेळ** : दुपारी २-३० ते सायंकाळी ५-३०]

(**एकूण गुण**–१००)

पेपर क्रमांक ६

बॉम्बे फायनान्शियल रुल्स, महाराष्ट्र ट्रेझरी रुल्स, इत्यादी

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) कोणत्याही **पाच** प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
(२) प्रत्येक प्रश्नांचे **गुण** समासात दर्शविण्यात आले आहेत.
(३) प्राधिकाराची केवळ नक्कल केल्यास गुण दिले जाणार नाहीत.
(४) जास्तीच्या उत्तरांना गुण दिले जाणार नाहीत.

गुण

१. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :— २०

(अ) प्रशासकीय मान्यता

(ब) चुकांची दुरुस्ती ज्ञापन (नोट ऑफ एरर)

(क) भारित खर्च

(ड) खाते बदल नोंदवही

(इ) आवर्ती / अनावर्ती खर्च.

२. विविध अर्थसंकल्पीय अनियमिततांचे वर्णन करा. त्या टाळण्यासाठी नियंत्रक अधिकाऱ्याची भूमिका स्पष्ट करा. २०

३. फरक स्पष्ट करा (कोणतेही **चार**) :— २०

(अ) भांडवली खर्च व महसुली खर्च

(ब) फी व मानधन.

(क) पांढरे पुस्तक व हिरवे पुस्तक.

(ड) इसारा रक्कम आणि सुरक्षा ठेव.

(इ) देयक आणि प्रमाणक.

४. आकस्मिक खर्चाच्या बाबतीत नियंत्रक अधिकारी आणि आहरण व संवितरण अधिकारी यांच्या जबाबदाऱ्या व कर्तव्ये स्पष्ट करा. २०

५. (अ) भविष्य निर्वाहनिधीतून ना-परतावा अग्रिमाशी संबंधीत तरतुदी स्पष्ट करा. १०

(ब) वित्तीय नियमावली मंजूर करण्यात येणारी व्याजी अग्रिमे कोणती ? थोडक्यात स्पष्ट करा. १०

६. (अ) जड वस्तू संग्रहाच्या वस्तुसूचीबाबतचे नियम स्पष्ट करा. १०

(ब) जड वस्तू संग्रहाच्या प्रत्यक्ष पडताळणी संबंधीच्या सूचना नमूद करा. १०

[उलटून पहा

StudentBounty.com

StudentBounty.com

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS–I OFFICER'S

MUMBAI, THURSDAY, 19TH DECEMBER 2013

[TIME—2-30 P.M. TO 5-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER VI

BOMBAY FINANCIAL RULES, MAHARASHTRA TREASURY RULES, ETC.

(With Books)

N.B.— (1) Answer any *five* question.
(2) The marks for each question are indicated in the margin.
(3) Indiscriminate copying of an authority will be discounted.
(4) No marks will be allotted in excess of specified number of questions.

Marks

1. Write short notes (any *four*) :— 20
   (*a*) Administrative approval
   (*b*) Note of error
   (*c*) Charged Expenditure
   (*d*) Transfer Entry Book
   (*e*) Recurring Expenditure and Non-Recurring Expenditure.

2. Describe various types of budgetary irregularities and explain the role of Controlling Officer to avoid them. 20

3. Differentiate between (any *four*) :— 20
   (*a*) Capital and Revenue Expenditure.
   (*b*) Fees and Honorarium.
   (*c*) White Book and Green Book.
   (*d*) Earnest Money and Security Deposit
   (*e*) Bill and Voucher.

4. What are the Duties and Responsibilities in respect of Contingent Expenditure Controlling Officer and Drawing and Disbursing Officers ? 20

5. (*a*) Explain in brief the provisions regarding non-refundable advance from G.P.F. 10
   (*b*) Which different interest bearing advances can be sanctioned to Government Servants under the financial rules ? State in brief. 10

6. (*a*) Explain the rules regarding inventory of Dead Stock. 10
   (*b*) State the instructions for physical verification of Dead Stock. 10

www.StudentBounty.com

Con 1536

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-१ च्या अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, शुक्रवार, दिनांक २० डिसेंबर २०१३

[**वेळ** : सकाळी १०-०० ते दुपारी १-००]

(**एकूण गुण**–१००)

पेपर क्रमांक ७

अकाऊन्टस् कोड, भाग १, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) उजवीकडील समासात प्रश्नांचे **गुण** दर्शविलेले आहेत.
(३) उत्तराच्या पुष्ठ्यर्थ प्राधिकार **नमूद** करावा.
(४) पुस्तकातून प्राधिकार तंतोतंत उतरवून लिहिल्यास, **गुण** कमी होतील.

गुण

१. शासकीय लेख्यांची सर्वसाधारण तत्त्वे व लेखा पद्धतीच्या रूपरेषेचे सविस्तर विवरण करा. २०

२. जिल्हा परिषदेच्या मुख्य लेखा व वित्त अधिकाऱ्यांचे कर्तव्य व कार्य याबाबत सविस्तर विवेचन करा. २०

३. (अ) सार्वजनिक बांधकाम विभागात रोख-पुस्तिका तपासण्यासंबंधातील तरतुदींचे तपशीलवार वर्णन करा. १०

(ब) बिन-सरकारी कामाचे प्रकार कोणते ? थोडक्यात वर्णन करा. १०

४. जिल्हा निधी म्हणजे काय ? जिल्हा निधीमधून खर्च करावयाच्या तत्त्वाचे सविस्तर विवेचन करा. २०

५. थोडक्यात टिपा लिहा :— २०

(अ) मोजमाप-पुस्तिका.

(ब) सुरक्षा अनामत.

(क) कायम अग्रिम.

(ड) खर्चाची नोंदवही.

६. (अ) एका लेखा परिक्षेत्रातील व्यवहार दुसऱ्या लेखा परिक्षेत्रातील लेख्यात कशा प्रकारे समायोजित करण्यात येतात ? याबाबत थोडक्यात विवेचन करा. १०

(ब) भांडारातून सामग्री निर्गमित करण्याची पद्धत. १०

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS–I OFFICER'S

MUMBAI, FRIDAY, 20TH DECEMBER 2013

[TIME— 10-00 A.M. TO 1-00 P.M.]

(Full Marks—100)

PAPER VII

ACCOUNTS CODE, PART–I, ETC.

(With Books)

N.B.— (1) Answer any *five* questions.
(2) Marks are indicated in the right side of the margin for each question.
(3) Quote authority in support of your answer.
(4) Marks will be deducted for indiscriminate copying.

		Marks
1.	Explain in detail the General principles and procedure of the system of Government Accounts.	20
2.	Explain in detail, what are the Duties and Functions of the Chief Accounts and Finance Officer of the Zilla Parishad ?	20
3.	(*a*) Explain the details procedure of Verification of Cash-Book in Public Works Department.	10
	(*b*) What are the types of Non-Government work? Describe in brief.	10
4.	What is District Fund ? Explain the principles governing expenditure from District Fund.	20
5.	Write short notes :—	20
	(*a*) Measurement Book	
	(*b*) Security Deposit	
	(*c*) Permanent Advance	
	(*d*) Register of Expenditure.	
6.	(*a*) State in brief, how transactions in one account circle are adjusted in the accounts of another account circle.	10
	(*b*) Procedure for issue of material from the Stores.	10

---

www.StudentBounty.com

CON 1537

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-१ च्या अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, शुक्रवार, दिनांक २० डिसेंबर २०१३

[**वेळ** : दुपारी २-३० ते सायंकाळी ५-३०]

(**एकूण गुण**–१००)

पेपर क्रमांक ८

महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समिती ॲक्ट, १९६१, वगैरे

(पुस्तकांसह)

गुण

१. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :— २०

(अ) जिल्हा परिषदेच्या विभाग प्रमुखाचे अधिकार

(ब) जिल्हा परिषदेच्या कारभारासंबंधी चौकशी

(क) ग्रामसेवकाची कर्तव्ये

(ड) शाळा मंडळाची कर्तव्ये

(इ) लेखापरीक्षेसाठी आपले लेखे सादर करण्याची स्थानिक प्राधिकरणाची जबाबदारी.

२. जिल्हा परिषदेची रचना, अधिकार तसेच उत्पन्नाच्या बाबीविषयी सविस्तर विवेचन करा. २०

३. (अ) मुंबई स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम, १९३० अन्वये लेखापरीक्षणाचे अधिकार व कर्तव्ये लिहा. १०

(ब) मुंबई प्राथमिक शिक्षण अधिनियम, १९४७ व त्या अंतर्गत असलेल्या नियमान्वये तपासणी अधिकाऱ्याचे अधिकार व कर्तव्ये नमूद करा. १०

४. ग्रामसभेचे अधिकार व ग्रामसभेची कार्यकक्षा याबाबत कोणत्या तरतुदी आहेत ? सविस्तर लिहा. २०

५. (अ) पंचायत समिती सभापती व उप सभापती अविश्वास ठरावाविषयी माहिती लिहा. १०

(ब) गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती यांचे कर्तव्ये याबाबत सविस्तर लिहा. १०

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND ACCOUNT SERVICE CLASS-I OFFICERS

MUMBAI, FRIDAY, 20TH DECEMBER 2013

[TIME— 2-30 P.M. TO 5-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER VIII

MAHARASHTRA ZILLA PARISHADS AND PANCHAYAT SAMITIS ACT, 1961 ETC.

(With Books)

		Marks
1.	Write short notes (any *four*) :—	20
	(*a*) Powers of head of Department of Zilla Parishad	
	(*b*) Enquiry into affairs of Zilla Parishad	
	(*c*) Duties of Gramsevak	
	(*d*) Functions of School Board	
	(*e*) Liability of local authorities to submit their accounts for audit.	
2.	Explain in detail the Constitution, Powers and Sources of Income of Zilla Parishad.	20
3.	(*a*) Describe in detail the duties of Auditor under Bombay Local Fund Act, 1930.	10
	(*b*) Explain the powers and duties of Inspecting Officer laid down under the Bombay Primary Education Act, 1947 and the rules made thereunder.	10
4.	What are the provisions regarding powers and working of Gramsabha ? Explain in details.	20
5.	(*a*) Describe the procedure of No confidence motion against Chairman and Deputy Chairman of Panchayat Samiti.	10
	(*b*) Write in detail the duties of Block Development Officer, Panchayat Samiti.	10

www.StudentBounty.com